

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός;»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- The Practice of Pre-Trial Detention: Monitoring Alternatives and Judicial Decision-Making

Εκδηλώσεις

«Προσφυγικό: ‘Θα τα καταφέρουμε’; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου», 22/6/2016, ώρα 7:30, Μωβ Σκίουρος (Πλ. Καρύτση 4)

Νέες Εκδόσεις

Γ. Σπυροπούλου / Δ. Χριστόπουλος, Προσφυγικό: «Θα τα καταφέρουμε»; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου, Σειρά: Δοκίμια για την Πολιτική και το Σύνταγμα, αρ. 4 (Παπαζήσης 2016, 200 σελ.)

Μήπως πρέπει να «αποβάλλονται» οι αδαείς ψηφοφόροι;

Ilya Somin, Καθηγητής Δικαίου, George Mason University

Πρόσφατα ο David Harsanyi υποστήριξε στη Washington Post την άποψη ότι η κυβέρνηση θα έπρεπε να δημιουργήσει ένα τεστ με σκοπό να ξεδιαλέγει τους αδαείς ψηφοφόρους.

Ποτέ, υποστήριξε, τόσο πολλοί άνθρωποι με τόσο λίγη γνώση δεν λάμβαναν τόσες πολλές και κρίσιμες αποφάσεις για τους υπόλοιπους από εμάς.

Αρκεί μια επισκόπηση της κενότητας που χαρακτηρίζει τη μάχη για την Προεδρία για να καταλάβει κανείς ότι το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα δεν είναι τα μεγάλα συμφέροντα, τα πανίσχυρα ΜΜΕ, ούτε καν το μεγάλο χρήμα στην πολιτική.

Το πρόβλημα είσαι εσύ, Αμερικανέ ψηφοφόρε. Και ξεδιαλέγοντας τα εκατομμύρια ανεύθυνους ψηφοφόρους, οι οποίοι δεν μπορούν να ασχοληθούν για να μάθουν στοιχειώδη πράγματα για το Σύνταγμα, τις προτάσεις των υποψηφίων ή έστω την ιστορία τους, θα καταφέρουμε να περιορίσουμε την απερισκεψία του εκλογικού σώματος.

Η ψήφος υπέρ του υποψηφίου του οποίου οι προεκλογικές διαφημίσεις σου αρέσουν περισσότερο είναι μια από τις πιο υπερεκτιμημένες υποχρεώσεις του αυτοκυβερνώμενου λαού. Αν δεν έχεις την παραμικρή ιδέα για το τι συμβαίνει, έχεις καθήκον ως πολίτης να μην υποβάλλεις τους υπόλοιπους από εμάς στις συνέπειες της άγνοιάς σου.

Δυστυχώς δεν μπορούμε να σε εμπιστευτούμε.

Η εκτεταμένη πολιτική άγνοια αποτελεί σοβαρό πρόβλημα και ήδη είχε σοβαρό αντίκτυπο στην εκλογική αναμέτρηση της χρονιάς αυτής. Όπως επισημαίνει ο Harsanyi, είναι μεγάλος ο αριθμός των Αμερικανών που δεν είναι σε θέση να απαντήσουν σε στοιχειώδη ερωτήματα αγωγής του πολίτη, στα οποία καλούνται να απαντήσουν οι μετανάστες προκειμένου να πολιτογραφηθούν.

Εκτός από τους μετανάστες που δεν μπορούν να περάσουν το τεστ πολιτογράφησης, εξαιρούμε από την άσκηση του δικαιώματος ψήφου τα παιδιά και αρκετούς πάσχοντες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

από ψυχικές ασθένειες, λόγω της άγνοιάς τους και της έλλειψης ικανότητας να λάβουν σωστές αποφάσεις. Γιατί να μη θέσουμε παρόμοιες προϋποθέσεις για τους ενήλικες πολίτες;

Η πρόταση αυτή δεν είναι αναγκαστικά ελιτίστικη. Όπως το θέτει ο Harsanyi, «σε αντίθεση με πολλούς από αυτούς που βασίζονται στους αδαείς ψηφοφόρους για να αποκτήσουν και να εδραιώσουν την ισχύ τους, αρνούμαι να πιστέψω ότι οι λιγότερο προνομιούχοι πολίτες και όσοι ανήκουν στην εργατική τάξη είναι λιγότερο ικανοί να κατανοήσουν το νόημα του Συντάγματος ή τις θεμελιώδεις αρχές της διακυβέρνησης σε σύγκριση προς το αλαζονικό 1% του μεγάλου πλούτου».

Παρ’ όλο που κατανοώ την προσέγγιση του Harsanyi, δεν μπορώ να την υποστηρίξω, καθώς αμφιβάλλω αν στον πραγματικό κόσμο μπορούμε να εμπιστευθούμε την κυβέρνηση ως προς την εφαρμογή της χωρίς μεροληψία.

Όπως εξηγώ στο βιβλίο μου περί πολιτικής άγνοιας, καθώς και σε μια κριτική που έχω ασκήσει σε παρόμοια πρόταση του οικονομολόγου Bryan Caplan, είναι εύκολο για το πολιτικό κόμμα που έχει την εξουσία να διαμορφώσει ένα υποχρεωτικό τεστ γνώσεων κατά τρόπο ώστε να ευνοήσει τους υποστηρικτές και να αποκλείσει τους αντιπάλους του. Ισχυρές ομάδες συμφερόντων θα μπορούσαν επίσης να ασκήσουν την επιρροή τους ώστε στο τεστ να ευνοηθούν εκείνοι που υποστηρίζουν τη δική τους ατζέντα.

Ακόμη και αν το τεστ δομηθεί κατά τρόπο ώστε να αποφευχθούν η φυλετική και η εθνοτική μεροληψία (πράγμα το οποίο δεν είναι καθόλου βέβαιο), είναι απίθανο να αποφευχθεί η μεροληψία έναντι των αντιπάλων εκείνων που βρίσκονται στην εξουσία. Σε αντίθεση με την πρόταση του Caplan (που έδινε κίνητρα για να πάει κανείς καλά στο τεστ, χωρίς να στερεί από κανέναν το δικαίωμα ψήφου), η πρόταση του Harsanyi πράγματι στερεί την ψήφο από όσους θα αποτύγχαναν. Αυτό μεγιστοποιεί την πιθανότητα μεροληψίας.

Παρότι δεν μπορούμε λοιπόν να εμπιστευθούμε καμία κυβέρνηση για να προβεί σε ένα ξεκαθάρισμα των αδαών ψηφοφόρων, ο Harsanyi έχει δίκιο να τονίζει ότι οι άνθρωποι αυτοί οφείλουν είτε να διευρύνουν τις γνώσεις τους, είτε να απέχουν εθελοντικά από τις εκλογές. Δεν είναι κακό να είσαι πολιτικά αδαής. Είναι όμως κακό να επιβάλλεις τις συνέπειες της άγνοιάς σου στην υπόλοιπη κοινωνία.

Εκτός από το να ενημερωθούν, οι ψηφοφόροι έχουν επίσης καθήκον να εξετάζουν με σοβαρότητα τις απόψεις των αντιπάλων τους, αντί να φέρονται (όπως πολλοί πράττουν) ως πολιτικοί οπαδοί που δίνουν υπέρμετρη αξία σε

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

οτιδήποτε ενισχύει τις ήδη διαμορφωμένες απόψεις τους, απορρίπτοντας ή παραποιώντας οποιοδήποτε στοιχείο έρχεται σε αντίθεση με αυτές.

(επιλογή-μετάφραση: Αλκμήνη Φωτιάδου)

<https://www.washingtonpost.com/news/volokh-conspiracy/, 21/5/2016>

Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πρόεδρος του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Μέχρι τον Ιανουάριο του 2015, αλλά ακόμη και μετά την ανάληψη της διακυβέρνησης από ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ, η αντιμνημονιακή ρητορεία επικεντρωνόταν στην ανάδειξη συνταγματικών και θεσμικών «ατοπημάτων» των κυβερνήσεων της περιόδου 2010-2014. Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, αιφνιδιαστική εισαγωγή και με συνοπτικές διαδικασίες ψήφιση νομοθετημάτων, συρροή τροπολογιών άσχετων με το κυρίως αντικείμενο νομοσχεδίων και πληθώρα ρυθμίσεων οριακής συνταγματικότητας περιλαμβάνονταν στην ημερήσια διάταξη του αντιπολιτευτικού λόγου.

Ωστόσο όλες αυτές οι πρακτικές δεν μεταβλήθηκαν μετά την ανάληψη του εξουσίας από τις «αντιμνημονιακές» πολιτικές δυνάμεις. Αντιθέτως, σε αρκετές περιπτώσεις εμφανίζονται εντεινόμενες. Εκείνοι που υποστήριζαν ότι ολόκληρα νομοθετήματα ήταν από την αρχή ως το τέλος αντισυνταγματικά, σήμερα εγκαλούν όσους θέτουν ζητήματα συνταγματικότητας ως πολιτικούς ακτιβιστές και εκ του πονηρού επικαλούμενους το Σύνταγμα. Παράλληλα, ο αριθμός των πράξεων νομοθετικού περιεχομένου, των άσχετων τροπολογιών και της επείγουσας νομοθέτησης έχουν αυξηθεί σημαντικά. Πράγματι, η εγγενής ελλειπτικότητα του Συντάγματος επιτρέπει στον καθένα, νομικό ή απλό πολίτη, να εκφέρει τη γνώμη του ως προς τη συνταγματικότητα των επιλογών του νομοθέτη. Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι ο πλεονάζων συνταγματικός λόγος αποδεικνύεται επωφελής είτε για την αξιοπιστία του Συντάγματος, είτε για εκείνους που επενδύουν την πολιτική διαφωνία τους με συνταγματικά επιχειρήματα. Η ερμηνεία του Συντάγματος και ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων αποτελούν μια επιστημονική διεργασία που προϋποθέτει εξειδικευμένη γνώση και συχνά τη συνέργεια περισσότερων κλάδων του δικαίου.

Άρα η κατάχρηση συνταγματικού λόγου, ιδίως όταν προέρχεται από όσους διαθέτουν θεσμικό ρόλο, ενδέχεται

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

να οδηγήσει στην καλλιέργεια αστήρικτων προσδοκιών και στην απαξίωση του συνταγματικού κειμένου και των κρατικών οργάνων που λειτουργούν βάσει αυτού. Το Σύνταγμα αποτελεί εγγύηση απέναντι στην κατεδάφιση αρχών και δικαιωμάτων, όχι μέσο διευθέτησης πολιτικών διαφορών. Στη δημοκρατική πολιτική αντιμαχία η τελευταία λέξη διατυπώνεται στις γενικές εκλογές και όχι στις δικαστικές αίθουσες. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, είναι εξόχως υποκριτικό όσοι επικαλούνταν μέχρι τις αρχές του 2015 την αντισυνταγματικότητα όποιου περιοριστικού μέτρου θεσπιζόταν, να εγκالούν σήμερα όσους επισημαίνουν ζητήματα συνταγματικότητας στην τριτομνημονιακή νομοθεσία.

πηγή: «Εθνος» 17/5/2016

Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός

Ευάγγελος Βενιζέλος, πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Εξωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Γενικός εισηγητής της αναθεώρησης του Συντάγματος την περίοδο 1995-2001. Καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου στη Νομική Σχολή Θεσσαλονίκης

Το ελληνικό ζήτημα είναι πρωτίστως ζήτημα εθνικής αυτοσυνειδησίας, κοινωνικής νοοτροπίας και πολιτικής εμπιστοσύνης. Δευτερογενώς είναι πρόβλημα οικονομικό. Σοβαρή παράμετρος της εθνικής κρίσης είναι πλέον η γενικευμένη κρίση αντιπροσώπευσης και νομιμοποίησης, κρίση της δημοκρατίας αλλά πλέον και του κράτους δικαίου.

Θα μπορούσε να αποφευχθεί η οικονομική κρίση ή να εξελιχθεί διαφορετικά, αν η χώρα είχε ένα «καλύτερο» Σύνταγμα; Αν υπήρχαν συνταγματικές εγγυήσεις που θα απέτρεπαν τον δημοσιονομικό εκτροχιασμό, το τεράστιο πρωτογενές έλλειμμα του 2009, την ανεξέλεγκτη δυναμική του δημοσίου χρέους μετά το 2004, ναι. Τέτοιες όμως ρυθμίσεις υπήρχαν στο πεδίο του Ευρωπαϊκού Δικαίου που θέτει αυστηρά όρια στο έλλειμμα και το δημόσιο χρέος, προβλέπει διαδικασία ελέγχου του υπερβολικού ελλείμματος και διαθέτει μηχανισμούς εποπτείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΚΤ. Οι ρυθμίσεις μάλιστα αυτές ίσχυαν, με νομική υπεροχή σε σχέση με το εθνικό δίκαιο, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά σε Ιρλανδία, Πορτογαλία, Κύπρο, Ισπανία, Ιταλία κ.ο.κ., χωρίς αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

Βεβαίως υπάρχουν και στη χώρα μας πολλές άλλες θεσμικές παθογένειες που θα μπορούσαν να έχουν ανασχεθεί ή έστω περιορισθεί κανονιστικά. Οι συντριπτικά

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

περισσότερες όμως από τις αναγκαίες κανονιστικές παρεμβάσεις (εκλογική νομοθεσία, λειτουργία Βουλής, εκσυγχρονισμός Δικαιοσύνης, αποκατάσταση ανεξάρτητων αρχών, ολοκλήρωση εγγυήσεων θρησκευτικής ελευθερίας, μηχανισμοί δημοσιονομικής διαφάνειας και διακυβέρνησης κ.ο.κ.) μπορούν να γίνουν σε επίπεδο εκτελεστικών του Συντάγματος νόμων και Κανονισμού της Βουλής.

Το Σύνταγμα δεν ταυτίζεται άλλωστε με το συνταγματικό κείμενο. Εμπεριέχει τη θεσμική μνήμη και παράδοση, την ερμηνεία του συνταγματικού κειμένου, τη σύμφωνη με την ΕΣΔΑ και το ευρωπαϊκό κεκτημένο ερμηνεία των συνταγματικών διατάξεων, το απόθεμα της συνταγματικής νομολογίας, τη συνταγματική πρακτική και τις συνθήκες του πολιτεύματος κ.ο.κ.

Αυτό που προέχει είναι μια νέα σχέση της κοινωνίας και των ίδιων των θεσμών με το Σύνταγμα. Ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός. Η πλήρης εφαρμογή και αξιοποίηση του Συντάγματος.

Υπάρχουν βεβαίως πεδία στα οποία μια θεσμική αλλαγή μπορεί να συντελεστεί μόνο στο επίπεδο του τυπικού Συντάγματος. Αυτό αφορά θέματα όπως η αλλαγή του τρόπου εκλογής του ΠτΔ ώστε να μην απειλείται διάλυση της Βουλής και η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του σε σχέση με τη Δικαιοσύνη και τις ανεξάρτητες αρχές ή η τυχόν θέσπιση Συνταγματικού Δικαστηρίου.

Για τον μεγάλο όμως όγκο των κρίσιμων θεμάτων η αναθεώρηση του Συντάγματος λειτουργεί επιβεβαιωτικά. Ακόμη και σε ζητήματα «διάσημα», όπως η ευθύνη υπουργών που ρυθμίστηκε πριν από 150 χρόνια (το 1864) και για την οποία ο εκτελεστικός νόμος μετά την αναθεώρηση του 2001 ψηφίστηκε ομόφωνα, υπάρχουν μεγάλα περιθώρια παρέμβασης εντός του ισχύοντος Συντάγματος, με την αναθεωρητική όμως διαδικασία η σχετική μεταρρύθμιση μπορεί αναμφίβολα να είναι ολοκληρωμένη. Η αναθεωρητική διαδικασία φέρνει επίσης στο επίκεντρο της δημόσιας προσοχής τα θέματα αυτά.

Αρκεί να υπάρχουν εγγυήσεις συνταγματικής συναίνεσης και συνείδηση ιστορικής ευθύνης, καθώς κάθε αναθεωρητική διαδικασία συνιστά μετακίνηση από τη συγκυρία στον μακρύ ιστορικό χρόνο. Μπορεί να πας να φτιάξεις ένα και να χαλάσουν δέκα. Ο κίνδυνος του συνταγματικού λαϊκισμού ελλοχεύει με τη μορφή της «αυταπάτης» ότι θεμελιώδη προβλήματα εθνικής στρατηγικής, κοινωνικής συνοχής, οικονομικής ανάπτυξης, πολιτικού πολιτισμού, δημοκρατικής και δικαιοκρατικής ευαισθησίας μπορούν να λυθούν μέσω μιας αναθεώρησης του Συντάγματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να 'αποβάλλονται' οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

Η πιο σοβαρή εγγύηση είναι ο ίδιος ο αυστηρός χαρακτήρας του Συντάγματος. Τα διαδικαστικά όρια της αναθεώρησης. Οι αυξημένες πλειοψηφίες ιδίως στη δεύτερη Βουλή, την κατά κυριολεξία αναθεωρητική, που συντελεί την αναθεώρηση και δεν διαπιστώνει απλώς και γενικώς την ανάγκη αναθεώρησης όπως η πρώτη. Γι' αυτό και είναι επικίνδυνη υπό τις παρούσες συνθήκες η αντιστροφή των πλειοψηφιών μεταξύ πρώτης και δεύτερης Βουλής που αφήνει ανοιχτή ως δυνατότητα το άρθρο 110. Ακόμη πιο επικίνδυνο είναι να γοητευτεί κάποιος από την ιδέα μιας πρωτογενούς συντακτικής διαδικασίας αδέσμευτης από τα όρια που θέτει στην αναθεώρησή του το ισχύον Σύνταγμα. Με ποιες άραγε διασφαλίσεις συναίνεσης, όταν είναι πολύ πιθανό ένα τέτοιο σενάριο να επενδυθεί με τον μανδύα ενός συντακτικού δημοψηφίσματος που θα είναι η επιτομή του συνταγματικού λαϊκισμού; Και θα άξιζε η μετάβαση, π.χ. από το κοινοβουλευτικό σύστημα που ισχύει στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες στο προεδρικό σύστημα, μια τέτοια διακινδύνευση του αυστηρού χαρακτήρα του Συντάγματος; Προφανώς όχι.

Το άνοιγμα μιας νέας συνταγματικής αναθεώρησης αξιώνει ένα βαθμό πολιτικής, κοινωνικής και θεσμικής ωριμότητας η ύπαρξη της οποίας κρίνεται εκ του αποτελέσματος. Αρκετοί νομίζουν ότι αυτό διασφαλίζεται επιστημονικά ή δικαστικά. Πρόκειται όμως για μια υπόθεση κατ' εξοχήν πολιτική. Για μια διαδικασία που φέρνει την πολιτική αντιμέτωπη με την ιστορική της ευθύνη. Αυτό δίνει το μέτρο της σπουδαιότητας αλλά και της επικινδυνότητας της όλης διαδικασίας.

πηγή: «Καθημερινή», 29/5/2016

Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση

Παναγιώτης Πικραμμένος, Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας
ε.τ. και π. υπηρεσιακός πρωθυπουργός

Η κοινή πλέον παραδοχή ότι η Ελλάδα έχει ανάγκη από ριζικές μεταρρυθμίσεις και τομές ανέδειξε και το εύλογο ερώτημα αν μέσα σε αυτές περιλαμβάνεται και η αναθεώρηση του Συντάγματος.

Συνιστά άραγε και το Σύνταγμα μία από τις αιτίες της πολυδιάστατης κρίσης που διανύουμε; Θεωρώ ότι δεν αποτελεί τη βασική αιτία. Είναι πολύ σημαντικό ότι με το ισχύον σύστημα είχαμε την πιο μακρά περίοδο ομαλής λειτουργίας της Δημοκρατίας. Από την άλλη πλευρά, δεν μπορώ να μην παρατηρήσω ότι με βάση κάποιες διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματος έγιναν στο παρελθόν εξαγορές

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

και εθνικοποιήσεις επιχειρήσεων (άρθρο 106 παρ. 3), αλλά και αθρόες μονιμοποιήσεις προσωπικού συνδεδεμένου με το Δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 103 παρ. 3). Τα παραπάνω –αλλά και πολλά άλλα– ήταν από τις βασικές αιτίες του εκτροχιασμού της οικονομίας, με αποτέλεσμα την κατάσταση που βιώνουμε σήμερα.

Μπορεί λοιπόν το Σύνταγμα να μην είναι η βασική αιτία της κρίσης, αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί και άσχετο με τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Επηρεάζει πλέον σε αποφασιστικό βαθμό την πολιτική ζωή της χώρας και τη λειτουργία του κράτους. Σχεδόν εμποδίζει να κυβερνηθεί η χώρα όπως θα έπρεπε να κυβερνηθεί ένα σύγχρονο κράτος!

Δεδομένου ότι το Σύνταγμα αποτελεί τον καταστατικό χάρτη που ρυθμίζει την κοινωνική συμβίωση, η αναθεώρησή του προϋποθέτει κοινωνική συναίνεση, δέσμευση σε αρχές, σύνδεση με την ανάπτυξη και καθορισμό του παραγωγικού μοντέλου. Συνεπώς, οι διαδικασίες αναθεώρησης προϋποθέτουν έναν συντονισμένο και ουσιαστικό κοινωνικό και πολιτικό διάλογο, βασισμένο σε αρχές και αξίες. Δυστυχώς, τέτοιος διάλογος δεν υπήρξε μέχρι τώρα.

Ενόψει αυτών, πιστεύω ότι πρέπει να κινηθούμε σε δύο επίπεδα:

A. Ευρύτερη συναίνεση. Υπάρχουν διατάξεις που έχουν αποδειχθεί εμπόδιο στη λειτουργία του πολιτεύματος και πρέπει οπωσδήποτε άμεσα να αλλάξουν. Αναφέρομαι στο άρθρο 86 για την ποινική ευθύνη υπουργών και στο άρθρο 62 για τη βουλευτική ασυλία. Η κοινωνία συνολικώς και όλες οι πολιτικές δυνάμεις έχουν συμφωνήσει ότι είναι σκανδαλώδη, αφού προβλέπουν ένα προνομιακό καθεστώς ατιμωρησίας των πολιτικών. Επίσης αναφέρομαι στο άρθρο 101 Α που προβλέπει ομοφωνία ή αυξημένη πλειοψηφία για τον διορισμό των προσώπων που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές. Καθώς αυτό ποτέ δεν επιτυγχάνεται, το αποτέλεσμα είναι να μη λειτουργούν νόμιμα οι ανεξάρτητες αρχές. Τέλος, πρέπει να καταργηθεί το άρθρο 14 παράγραφος 9, που αφορά τον λεγόμενο βασικό μέτοχο. Η διάταξη αυτή έχει καταστεί ουσιαστικά ανίσχυρη μετά την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Αυτές οι αλλαγές μαζί με την αλλαγή του άρθρου 110 του Συντάγματος σχετικά με τη διαδικασία αναθεώρησης, ώστε η πενταετία που απαιτείται να παρέλθει από την τελευταία αναθεώρηση να ισχύει μόνο για τη διάταξη που αναθεωρήθηκε και όχι για ολόκληρο το Σύνταγμα, είναι, κατά τη γνώμη μου, το ελάχιστο που μπορεί να κάνει η παρούσα Βουλή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

Σε αυτές τις αλλαγές έχει προφανές συμφέρον να συμφωνήσει και η αντιπολίτευση. Δίνω πάντως ιδιαίτερη σημασία στη διευκόλυνση της αναθεωρητικής διαδικασίας που θα μας επιτρέψει να συζητήσουμε με ηρεμία και να προχωρήσουμε σε άλλες πιο φιλόδοξες αλλαγές.

B. Χρειαζόμαστε αποφασιστικές θεσμικές αλλαγές για σύγχρονο και ποιοτικό κράτος δικαίου, οικονομική ελευθερία και ελεύθερο ανταγωνισμό, διοικητικούς θεσμούς, κοινωνικό κράτος, παιδεία, περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη. Το ισχύον Σύνταγμα έχει πλέον ξεπεραστεί από τις σύγχρονες συνθήκες.

Είναι γεγονός ότι οι ριζικές τομές και μεταρρυθμίσεις απαιτούν ένα ευρύτερο κλίμα συναίνεσης το οποίο αυτή τη στιγμή δεν φαίνεται να υπάρχει. Θα μπορούσε όμως να ξεκινήσει η αναθεώρηση με τις διατάξεις που φαίνεται να απολαμβάνουν ευρύτερη συναίνεση (υπό Α).

Συγχρόνως θα μπορούσε να ξεκινήσει η συζήτηση για τις ριζικές τομές και μεταρρυθμίσεις που μπορούν –αν ομονοήσουμε– να απελευθερώσουν τη δημιουργικότητα των Ελλήνων, να βοηθήσουν την ανάπτυξη της χώρας και να δημιουργήσουν νέο πλούτο και κυρίως νέες θέσεις εργασίας και την εξασφάλιση του μέλλοντος των παιδιών μας!

πηγή: «Καθημερινή», 29/5/2016

Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές

Αντώνης Μανιτάκης, Ομότιμος Καθηγητής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Δεν μας λείπουν οι προτάσεις ούτε οι ιδέες για τη συνταγματική αναθεώρηση. Σε αυτόν τον τόπο δεν πάσχουμε από ιδέες ούτε από συζητήσεις και μάλιστα δημόσιες για το Σύνταγμα. Το αντίθετο. Έχουμε κατακλυστεί από αναθεωρητικές προτάσεις, όπως και από νόμους ανεφάρμοστους ή μη εφαρμόσιμους. Σπεύσαμε, άλλωστε, τα εύφορα χρόνια της μεταπολίτευσης να πραγματοποιήσουμε δύο αναθεωρήσεις. Η τελευταία – κοντεύουμε να την ξεχάσουμε– πριν από 15 μόλις χρόνια. Η εκτενέστερη και πλέον συναινετική της συνταγματικής μας ιστορίας. Και η πλέον συνταγματικά φιλόδοξη. Δέκα μόλις χρόνια μετά τη θέση της σε ισχύ, χρεοκοπήσαμε και οικονομικά και πολιτικά. Πολιτικό χαΐρι, πάντως, δεν είδαμε και δεν αποφύγαμε την κρίση.

Αν κάτι μας δίδαξε η κρίση, και σε αυτό θέλω να πιστεύω ότι συμφωνούμε όλοι, είναι ότι δεν πάσχουμε πολιτικά ή οικονομικά εξαιτίας του Συντάγματος. Δεν φταίει το

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

Σύνταγμα για την κρίση ούτε θα μας σώσει από την κρίση. Το Σύνταγμα άντεξε στην κρίση, έδειξε μια εντυπωσιακή ανθεκτικότητα και αυτό φαίνεται διά γυμνού οφθαλμού, είτε κοιτάζουμε τη συνταγματική νομιμότητα είτε προσέξουμε το κοινοβουλευτικό σύστημα.

Αντίθετα, αυτό που καταρρακώθηκε και κατέρρευσε είναι το πολιτικό και κομματικό σύστημα και πάντως όχι το δημοκρατικό πολίτευμά μας που μένει ακέραιο.

Η τελευταία διαπίστωση μας αναγκάζει να αντιστρέψουμε την προσοχή μας, και αντί να την επικεντρώνουμε, όπως κάναμε μέχρι τώρα, στους δύσκαμπτους ή άκαμπτους θεσμούς και να περιμένουμε μόνον από αυτούς τη σωτηρία μας, να τη στρέψουμε προς την εύκαμπτη πολιτική πραγματικότητα και ειδικά σε αυτό που είναι άγραφο μεν, χαραγμένο όμως βαθιά στη συνείδησή μας. Στις χρόνιες πολιτικές πρακτικές, στις νοοτροπίες, στα πολιτικά μας ήθη, στις συνήθειες και στα καθιερωμένα. Χρειάζεται για αυτό να σπάσουμε τον άγραφο θεσμικά κώδικα, δηλαδή το μη θεσμοποιημένο απόστημα της συντεχνιακής και κομματικής φαυλότητας και βασικά της αχαλίνωτης πελατοκρατίας που κυριαρχεί στις μέρες μας, ανατροφοδοτούμενο από τον διάχυτο εθνικολαϊκισμό. Για να γίνει όμως κάτι τέτοιο, απαιτείται πρώτοι εμείς οι συνταγματολόγοι να απαλλαγούμε από τη μεταπολιτευτική άκρατη θεσμολαγνεία και νομολαγνεία που μας διακατέχει όλα αυτά τα χρόνια. Όπως: όλα μπορούν να γίνουν αρκεί να αλλάξουν οι θεσμοί. Πίστη, απίστευτη, στη μαγική δύναμη του νόμου και του Συντάγματος.

Και να κοιτάζουμε μετά, πώς, με ποιον τρόπο και με ποιο οδικό χάρτη μπορούμε να αντιμετωπίσουμε, άμεσα και κατά προτεραιότητα, το σαράκι της πελατοκρατίας, της απίστευτης συντεχνιακής και κομματικής φαυλότητας. Πώς μπορούμε να αποκαταστήσουμε σταδιακά και μεθοδικά την αξιοπιστία της πολιτικής. Διότι, χωρίς την αποκατάσταση της πολιτικής εμπιστοσύνης των πολιτών στην αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος και ειδικά στην αξιοπιστία των πολιτικών αντιπροσώπων τους, ουσιαστική πολιτική αλλαγή δεν γίνεται, ούτε βέβαια αξιόπιστη συνταγματική αναθεώρηση.

Έχοντας αυτά στο μυαλό μου ως οδηγό, δεν βλέπω ούτε έβλεπα τώρα και χρόνια άλλη συνταγματική διέξοδο, από την κατάστρωση ενός οδικού χάρτη για την αναθεώρηση πρώτα, εδώ και τώρα, του ουσιαστικού Συντάγματος και μετά του τυπικού.

Με πρώτο σταθμό της αναθεωρητικής πορείας τη μείωση με νόμο, από την παρούσα Βουλή, του αριθμού του βουλευτών σε 200 ή έστω σε 250, τη νομοθετική καθιέρωση του ασυμβίβαστου της ιδιότητας του υπουργού

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilga Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

με εκείνη του βουλευτή (όποιος διορίζεται υπουργός παραιτείται από βουλευτής), τον κατακερματισμό των μεγάλων εκλογικών περιφερειών σε μικρότερες, με ισοδύναμα σχετικά εκλογικά μέτρα, την αλλαγή του τρόπου σταυροδοσίας των υποψηφίων, την κατάργηση της εξοργιστικής προμοδότησης του πρώτου κόμματος με μεγάλο αριθμό εδρών και άλλες ουσιαστικές αλλαγές, όπως τον έλεγχο των εκλογικών δαπανών ή του τηλεοπτικού χρόνου διαφήμισης, που μπορούν, όλες αυτές, να γίνουν με αλλαγή του εκλογικού νόμου.

Το ουσιώδες είναι ότι όλες αυτές οι αλλαγές, που θίγουν το πολιτικό σύστημα στην παθογένειά του και μπορούν να επιφέρουν καρπούς, είναι δυνατόν να γίνουν άμεσα από την παρούσα Βουλή με απλό νόμο. Αρκεί να συμφωνήσουν επί της αρχής τα κόμματα, που κόπτονται για μια ουσιαστική αναθεώρηση και δεν χρησιμοποιούν την αναθεώρηση του Συντάγματος ως πρόσχημα πολιτικό ή ως επικοινωνιακό μέσο για να αναβάλλουν επ’ αόριστον τις αλλαγές που χρειάζεται, επειγόντως, ο τόπος.

Το υπουργείο Εσωτερικών δημοσιοποίησε πρόσφατα κάποιες προτάσεις αξιοπρόσεκτες για την αλλαγή του εκλογικού νόμου. Προτάσεις σχετικές για το ίδιο θέμα έχει διατυπώσει και το Ποτάμι. Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, Κυρ. Μητσοτάκης, είναι ανοικτός, όπως ισχυρίζεται, να αρχίσει συζήτηση με τον ΣΥΡΙΖΑ για την αναθεώρηση. Συνταγματολόγοι, αναγνωρισμένου κύρους, είναι πρόθυμοι να συνδράμουν, ως επιτροπή ειδικών, στη διατύπωση σχετικής αιτιολογημένης πρότασης. Η αξιολόγηση έκλεισε αισίως και το χρέος τέθηκε υπό έλεγχο. Οι ατελείωτες και αβέβαιες διαπραγματεύσεις φαίνεται πως βαίνουν προς το τέλος τους.

Είναι καιρός, τώρα, το πολιτικό σύστημα να κάνει την πολιτική του αυτοκάθαρση. Έφτασε η ώρα να ασχοληθεί σοβαρά και υπεύθυνα, επιτακτικά και άμεσα, εδώ και τώρα και όχι αύριο, με την εξαγγελία μιας μελλοντικής αναθεώρησης, με τις ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές που χρειάζονται το κράτος, η δημόσια διοίκηση και το πολιτικό μας σύστημα.

πηγή: «Καθημερινή», 29/5/2016

Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα

Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής, Λέκτορας Δημοσίου Δικαίου στη Νομική Σχολή του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και δικηγόρος παρ’ Αρείω Πάγω

Δεν είναι η πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια που συνταγματικοί προβληματισμοί φαίνεται να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαπραγμάτευση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

της κυβέρνησης με τους διεθνείς δανειστές της χώρας. Όλες οι δημοσιογραφικές αναφορές του τελευταίου διαστήματος συγκλίνουν στο ότι βασικό σημείο διαφωνίας αποτελεί η αξίωση των δανειστών, ιδίως του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), για την άμεση νομοθέτηση προληπτικών μέτρων που θα τεθούν σε εφαρμογή μόνο σε περίπτωση μη επίτευξης των συμφωνημένων δημοσιονομικών στόχων. Η κυβέρνηση φέρεται να αντιστέκεται σθεναρά στην αξίωση αυτή. Κατά τον υπουργό Οικονομικών (22 Απριλίου 2016), «σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία δεν μπορείς να νομοθετήσεις υπό αίρεση. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορείς να εξαρτήσεις την ισχύ ενός νόμου από ένα μελλοντικό και αβέβαιο γεγονός. Δεν μπορείς, δηλαδή, να νομοθετήσεις το “χ” αν συμβεί το “ψ” το 2018 ή το 2019». Προς αντιμετώπιση αυτών των νομικών ενστάσεων η κυβέρνηση φέρεται μάλιστα να αντιπροτείνει, αντί της νομοθέτησης προληπτικών μέτρων, την εκ των προτέρων θεσμοθέτηση ενός μηχανισμού εξισορρόπησης τυχόν αποκλίσεων, χωρίς όμως αναφορά σε συγκεκριμένα μέτρα. Από νομική και ιδίως συνταγματική σκοπιά κρίνονται σκόπιμες για τα παραπάνω οι ακόλουθες συνοπτικές παρατηρήσεις:

1. Η ισχύς διακρίνεται από την εφαρμογή ενός νόμου, η ημερομηνία έναρξης της οποίας ορίζεται κατά κανόνα στον ίδιο τον νόμο. Ένας νόμος (ή μια διάταξη νόμου) μπορεί συνεπώς να έχει εκδοθεί και δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αλλά να μην έχει τεθεί ακόμη σε εφαρμογή.

2. Η εφαρμογή ενός νόμου (ή μιας διάταξης νόμου) είναι δυνατόν να εξαρτάται όχι μόνο από την πάροδο της ημερομηνίας έναρξής της, αλλά και από τη συνδρομή ουσιαστικών προϋποθέσεων, η πλήρωση των οποίων είναι αβέβαιη. Σε περίπτωση μη πλήρωσης των προϋποθέσεων αυτών, ο εν λόγω νόμος διατηρείται σε ισχύ, αλλά δεν εφαρμόζεται. Κατά συνέπεια, γενική συνταγματική αρχή που να απαγορεύει την υπό αίρεση νομοθέτηση δεν υφίσταται.

3. Οι συνταγματικές αρχές της ασφάλειας δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που συνήθως θεωρούνται ειδικότερες εκφάνσεις της αρχής του κράτους δικαίου ενδέχεται να θίγονται, εφόσον οι αιρέσεις που συνοδεύουν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση την εφαρμογή μιας νομοθετικής διάταξης θέτουν σε αμφισβήτηση την εύλογη πεποίθηση του ιδιώτη ως προς τη σταθερότητα ορισμένης νομικής κατάστασης. Αυτό όμως μπορεί να προκύπτει μόνο ως αποτέλεσμα της αμφισβήτησης συγκεκριμένης νομοθετικής διάταξης, ενόψει ιδίως της διατύπωσης και της διαδικασίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδαείς ψηφοφόροι;»
Ilya Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

διαπίστωσης της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής της.

4. Τυχόν θεσμοθέτηση απλώς ενός μηχανισμού εξισορρόπησης ενδεχόμενων αποκλίσεων, χωρίς αναφορά σε συγκεκριμένα μέτρα, παρουσιάζει επιπρόσθετα συνταγματικά προβλήματα. Εάν στο πλαίσιο του μηχανισμού αυτού προβλέπεται εξουσιοδότηση για την έκδοση κανονιστικών πράξεων της διοίκησης απαιτείται καταρχήν η τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 43 παρ. 2 του Συντάγματος ως προς τον ειδικό χαρακτήρα της εξουσιοδότησης και την τήρηση των ορίων της. Η παροχή σχετικής εξουσιοδότησης στον αρμόδιο υπουργό, για την έκδοση σχετικών αποφάσεων, είναι δυνατή, σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση του Συντάγματος, μόνο προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό. Σε σχέση με τη λήψη φορολογικών μέτρων, απαιτείται επιπλέον η τήρηση του άρθρου 78 του Συντάγματος που, στις παραγράφους 1 και 4, απαιτεί για την επιβολή και είσπραξη φόρου τυπικό νόμο που καθορίζει το υποκείμενο και το αντικείμενο της φορολογίας, τον φορολογικό συντελεστή και τυχόν απαλλαγές ή εξαιρέσεις από τη φορολογία, ζητήματα που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής εξουσιοδότησης. Κατά συνέπεια, νομοθετική εξουσιοδότηση για τη λήψη μέτρων στο μέλλον, με κανονιστική πράξη της διοίκησης, είναι αδύνατη για φορολογικά μέτρα και ιδιαίτερα δυσχερής για άλλα μέτρα, όπως αυτά που αποβλέπουν σε περικοπή δαπανών.

5. Εάν η πρόταση της κυβέρνησης αφορά απλώς στη θεσμοθέτηση διορθωτικού μηχανισμού σε περίπτωση αποκλίσεων από τους δημοσιονομικούς στόχους, δεν είναι σαφές τι περισσότερο εννοείται από τα ήδη ισχύοντα στη βάση του λεγόμενου δημοσιονομικού συμφώνου (Συνθήκη για τη Σταθερότητα, τον Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση) που κυρώθηκε από τη χώρα μας με τον ν. 4063/2012 και τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2013. Τα σύνθετα ζητήματα που θέτει στην Ελλάδα και η εφαρμογή του τελευταίου συμφώνου σε σχέση τόσο με το εθνικό σύνταγμα όσο και με το ενωσιακό δίκαιο δεν μπορούν να αναλυθούν στο πλαίσιο αυτής της συμβολής.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η συνταγματική επιχειρηματολογία που συνοδεύει τη συζήτηση των τελευταίων ημερών για την ενδεχόμενη νομοθέτηση προληπτικών μέτρων είναι περισσότερο σύνθετη από ό,τι φαίνεται με την πρώτη ματιά. Τυχόν νομοθέτηση τέτοιων μέτρων, όσο πολιτικά δυσβάσταχτη και οικονομικά

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Άρθρα

- «Μήπως πρέπει να ‘αποβάλλονται’ οι αδειές ψηφοφόροι;»
Ilga Somin
- «Αντεστραμμένος συνταγματικός λόγος;»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Προέχει ένας νέος συνταγματικός πατριωτισμός»
Ευάγγελος Βενιζέλος
- «Χρειάζεται να γίνει αναθεώρηση»
Παναγιώτης Πικραμμένος
- «Αναθεώρηση με ριζικές και εφαρμόσιμες αλλαγές»
Αντώνης Μανιτάκης
- «Προληπτικά μέτρα και Σύνταγμα»
Στυλιανός-Ιωάννης Κουτνατζής

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- The Practice of Pre-Trial Detention: Monitoring Alternatives and Judicial Decision-Making

αμφιλεγόμενη και αν είναι, ούτε μπορεί να αποκρουσθεί πειστικά με μια γενική ένσταση αντισυνταγματικότητας ούτε μπορεί να αντιμετωπισθεί με την απλή νομοθέτηση ενός διαδικαστικού μηχανισμού εξισορρόπησης αποκλίσεων, που γεννά επιπρόσθετες συνταγματικές επιφυλάξεις.

πηγή: «Καθημερινή», 29/5/2016

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- **The Practice of Pre-Trial Detention: Monitoring Alternatives and Judicial Decision-Making**

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «**Η πρακτική της προσωρινής κράτησης: εναλλακτικές λύσεις και διαδικασία λήψης αποφάσεων**» (The Practice of Pre-Trial Detention: Monitoring Alternatives and Judicial Decision-Making), εκπόνησε έκθεση για τον θεσμό της προσωρινής κράτησης στην Ελλάδα. Το έργο συντόνισε η Fair Trials International και υλοποιήθηκε την περίοδο 2014-2015 με συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η έκθεση, πέρα από το θεσμικό πλαίσιο, καταγράφει τις απόψεις συνηγόρων υπεράσπισης, δικαστών και εισαγγελέων σχετικά με τη διαδικασία, τα κριτήρια λήψης αποφάσεων, την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών της κράτησης μέτρων και τις συνθήκες επανεξέτασής της. Αποτελεί μία σε βάθος συμβολή στην υφιστάμενη γνώση για τον θεσμό της προσωρινής κράτησης και τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζεται στη χώρα μας.

Τα ευρήματα των δέκα εθνικών εκθέσεων που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του έργου συνοψίζονται σε μια συγκριτική έκθεση, η οποία εξετάζει την ευρωπαϊκή διάσταση του θεσμού και παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 26 Μαΐου 2016.

Η ελληνική έκθεση είναι προσβάσιμη στο <http://cecl2.gr/index.php/el/projects/technical-assistance/458-the-practice-of-pre-trial-detention-monitoring-alternatives-and-judicial-decision-making>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- The Practice of Pre-Trial Detention: Monitoring Alternatives and Judicial Decision-Making

Εκδηλώσεις

«Προσφυγικό: Έθα τα καταφέρουμε»; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου», 22/6/2016, ώρα 19:30, Βιβλιοπωλείο «Ο Μωβ Σκίουρος» (Πλ. Καρύτση 4)

Μπορείτε επίσης να δείτε σύντομο βίντεο που παρουσιάζει τις ιστορίες τριών ατόμων από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες έχουν πληγεί από την αδικαιολόγητη και υπερβολική χρήση της προσωρινής κράτησης. Το βίντεο είναι προσβάσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://youtu.be/zBlzWn7psTY>

Co-funded by the Criminal Justice Programme of the European Commission

Με τον συντονισμό της

Αν ενδιαφέρεστε για συμμετοχή στο πρόγραμμα ή για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνήσετε με την Εκτελεστική Διευθύντρια του Ιδρύματος Τσάτσου κυρία Μαρία Μουσουμήτη (centre@cecl.gr)

Εκδηλώσεις

- Προσφυγικό: «θα τα καταφέρουμε»; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου, Τετάρτη 22 Ιουνίου, ώρα 19:30 στο βιβλιοπωλείο «Ο Μωβ Σκίουρος» (Πλατεία Καρύτση 4)

Με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου της **Γεωργίας Σπυροπούλου** και **Δημήτρη Χριστόπουλου** που κυκλοφορεί στην εκδοτική σειρά του Κέντρου ΔΟΚΙΜΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ, με τίτλο

**Προσφυγικό: «θα τα καταφέρουμε»;
Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου**

οι εκδόσεις Παπαζήση και το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου διοργανώνουν δημόσια συζήτηση στην οποία μετέχουν οι:

Γιώργος Καμίνης, Δήμαρχος Αθηναίων
Βασίλης Παπαστεργίου, δικηγόρος
Άγγελος Συρίγος, Πάντειο Πανεπιστήμιο
Ανδρέας Τάκης, ΑΠΘ, ΕΕΔΑ

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Εκδηλώσεις

- «Προσφυγικό: Ένα τα καταφέρουμε»; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου», 22/6/2016, ώρα 19:30, Βιβλιοπωλείο «Ο Μωβ Σκίουρος» (Πλ. Καρύτση 4)

Νέες Εκδόσεις

- Γ. Σπυροπούλου / Δ. Χριστόπουλος, Προσφυγικό: «Θα τα καταφέρουμε»; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου, Σειρά: Δοκίμια για την Πολιτική και το Σύνταγμα, αρ. 4 (Παπαζήσης 2016, 200 σελ.)

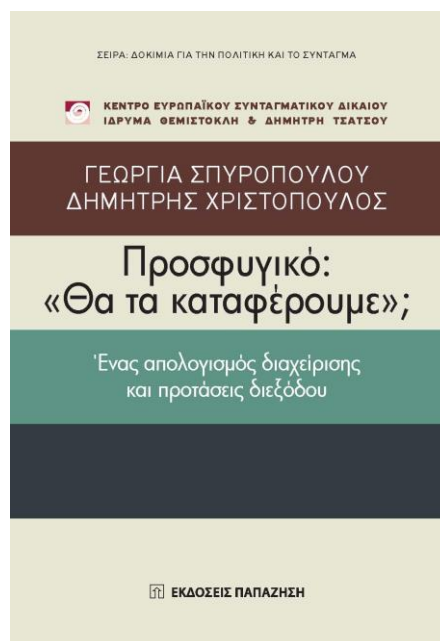
Προλογίζει ο καθηγητής **Ξενοφών Κοντιάδης** (Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου).

Συντονίζει και εισάγει στον προβληματισμό του βιβλίου η **Καλλιόπη Στεφανάκη**, Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Η συζήτηση θα διεξαχθεί **την Τετάρτη 22 Ιουνίου** στις **19:30**, στον χώρο του βιβλιοπωλείου «**Ο Μωβ Σκίουρος**» στον πεζόδρομο της πλατείας Καρύτση στην Αθήνα.

Νέες Εκδόσεις

- **Γ. Σπυροπούλου / Δ. Χριστόπουλος**, Προσφυγικό: «Θα τα καταφέρουμε»; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου, Σειρά: Δοκίμια για την Πολιτική και το Σύνταγμα, αρ. 4 (Παπαζήσης 2016, 200 σελ.)

Το προσφυγικό είναι μια κρίση μέσα στην κρίση. Το βιβλίο καταγράφει στιγμιότυπα αυτού του φλέγοντος ζητήματος, που διαρκώς εξελίσσεται, σε συνθήκες αδιάγνωστες. Σε αυτό το ρευστό περιβάλλον, το βιβλίο συμβάλλει στην κατανόηση των ιδιαίτερων διαστάσεων και της φύσης του φαινομένου που ονομάστηκε «προσφυγική κρίση» στην Ελλάδα, από την άνοιξη του 2015.

Το βιβλίο είναι προϊόν ερευνητικής, διοικητικής και πολιτικής ενασχόλησης, καθώς και επιτόπιας παρουσίας σε γεωγραφικά σημεία κρίσιμα για τις προσφυγικές ροές από την Τουρκία προς την Ελλάδα και από την Ελλάδα προς την

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Νέες Εκδόσεις

- Γ. Σπυροπούλου / Δ. Χριστόπουλος, Προσφυγικό: «Θα τα καταφέρουμε»; Ένας απολογισμός διαχείρισης και προτάσεις διεξόδου, Σειρά: Δοκίμια για την Πολιτική και το Σύνταγμα, αρ. 4 (Παπαζήσης 2016, 200 σελ.)

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση. Βασικοί του στόχοι είναι:

- Η αποτύπωση της πραγματικής, διοικητικής και νομικής κατάστασης των πραγμάτων στην Ελλάδα σχετικά με τις προσφυγικές ροές.
- Μια ουσιαστική εκτίμηση των λόγων που διαμόρφωσαν και συνεχίζουν να διαμορφώνουν το πεδίο αντιμετώπισης του προσφυγικού, στις συνθήκες της ελληνικής κρίσης.
- Ο εντοπισμός των δομικών ανεπαρκειών στη διαχείριση του προσφυγικού στη χώρα μας και η εστίαση στη στρατηγική της ΕΕ.
- Τέλος, η διατύπωση προτάσεων προς την ελληνική πλευρά, με στόχο μια εφικτή πρόταση ανθρώπινης διαχείρισης του φαινομένου.

Από το οπισθόφυλλο του βιβλίου